

**SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA OTOK**

Naziv plana:

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA
OPĆINE OTOK**

KNJIGA III

PLAN MJERA ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I
RATNIH OPASNOSTI

Naručitelj:	OPĆINA OTOK
Planer:	SRĐAN ŠEGVIĆ, dipl.ing.arh.
Mjere zaštite:	SRĐAN ŠEGVIĆ, dipl.ing.arh.
Izrađivač:	ARCHING STUDIO d.o.o. Split

Split, siječanj 2016. godine

NAZIV PLANA:

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA
OPĆINE OTOK**

KNJIGA III

**PLAN MJERA ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH
NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI**

NARUČITELJ:

OPĆINA OTOK

PRAVNO TIJELO KOJE
JE IZRADILO PLAN:

ARCHING STUDIO d.o.o. – SPLIT

DIREKTOR:

Srđan Šegvić, dia

RADNI TIM:

ODGOVORNI PLANER:

SRĐAN ŠEGVIĆ, dipl.ing.arh.

MJERE ZAŠTITE:

SRĐAN ŠEGVIĆ, dipl.ing.arh.

SURADNICI:

GORAN MILUN, ing.arh.

MIRELA BUBLE, dipl.oec

SPLIT, siječanj 2016. godine

SADRŽAJ

A / TEKSTUALNI DIO

UVOD

1. Prostorno planska dokumentacija
2. Kriteriji za izgradnju skloništa i drugih objekata za zaštitu
3. Zoniranje područja ugroženosti
 - 3.1. Ugroženi objekti
4. Mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti
5. Naputak za primjenu Kriterija i zakonskih propisa kod izdavanja dozvole za građenje
 - 5.1. Primjena kod izrade prostorno planske dokumentacije
 - 5.2. Primjena kod izdavanja dozvole za građenje - uvjeti za izgradnju zaštitnih objekata
 - 5.3. Uvjeti za izgradnju zaklona
6. Izrada plana mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

Korištena dokumentacija

B / GRAFIČKI DIO

Područja ugroženosti za gradnju skloništa i drugih objekata za zaštitu 1 : 25 000

C / PRILOG

**ZAHTJEVI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U DOKUMENTIMA PROSTORNOG UREĐENJA
OPĆINE OTOK**

A / TEKSTUALNI DIO

Uvod

Odredbama Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti (NN 28/83, 36/85, 42/86 i 31/91), te na temelju uvjeta iz Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za Općinu Otok i Zahtjeva zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Općine Otok (Klasa: 810-03/10-01/04; Urbroj: 2175/04-01-10-1 od 10. rujna 2010 godine), određeno je da se u postupku izrade prostornih planova obrađuju i elementi koji utječu na urbanističku procjenu ugroženosti.

Od prirodnih i tehničkih kataklizmi koje mogu ugroziti ljudske živote ili uzrokovati veću štetu na materijalnim i kulturnim dobrima Općine Otok, a od utjecaja su na prostorno uređenje, na prvom mjestu su potresi, zatim poplave i požari. Sve ostale, kao meteorološki i klimatski ekstremne situacije te nesreće uzrokovane ljudskom djelatnošću su manje izražene.

Urbanističke mjere zaštite obrađuju komponentu Plana koja se odnosi na zaštitu stanovništva u slučaju elementarnih nepogoda ili rata. Pošto su posljedice elementarnih nepogoda i ratnih razaranja slične, u izradi prostornih planova ugrađuje se adekvatna zaštita.

Urbanističke mjere zaštite obuhvaćaju rješenja koja su ugrađena u Plan, te posebne mjere koje se iskazuju u ovom elaboratu.

Prostorni plan Općine Otok u načelu rješava usklađivanje različitih zahtjeva u prostoru. Mjerama zaštite usklađuju se specifičnosti grada sa zahtjevima obrane i potrebama zaštite.

Općina Otok je dio Dalmatinske zagore. Smještena je na kopnenom dijelu Splitsko-dalmatinske županije u neposrednoj blizini Splita kao prvog grada po veličini unutar županije Općini Otok pripada najistočniji dio sinjskog polja, visoravni nad njim - Podi i dio Kamešnice do granice sa Herceg – Bosnom. Općina se nalazi u mikroregiji zaobalnog graničnog područja. Položaj uz granicu je takav da je potrebno posebno tretirati ovaj prostor osobito sa geostrateškog aspekta, zatim prometnog i gospodarskog.

Prostor općine obuhvaća oko 91,77 km². Na području Općine Otok prema popisu iz 2001 godine živi 5782 stanovnika, što čini 1,25% stanovnika Županije, a gustoća naseljenosti je 63,00 st/km². Od ukupnog broja stanovnika koji žive na području Općine Otok u naselju Gala živi 1016 stanovnika, u naselju Korita žive 4 stanovnika, u naselju Otok živi 3138 stanovnika, u naselju Ovrle živi 214 stanovnika, u naselju Ruda živi 994 stanovnika, a u naselju Udovičić živi 416 stanovnika. Od prijašnjeg popisa stanovništva iz 1991.g. zabilježen je pad broja stanovnika uzrokovan migracijskim procesima stanovništva i ratnim razaranja koja su pogodila Općinu.

Postojeće stanje sustava naselja na području Općine Otok određeno je dosadašnjim razvojem i procesima okupljanja stanovništva na okopoljskom prostoru. Najvažniji čimbenik u razvoju naselja je do kraja II svjetskog rata bila poljoprivreda te je naseljavanje slijedilo logiku plodnih polja. Tako je naslijeđen sustav kojeg karakteriziraju mala i raspršena naselja.

Najveće naselje i općinsko središte Otok se razvilo uz županijsku cestu Ž6002 (spoj između državnih cesta D33 – D220) koja prolazi samim središtem naselja.

Ratna zbivanja utjecala su na demografsko osiromašenje ovog područja te će posebnim mjerama populacijske politike u koje je uključeno i stimuliranje razvitka gospodarstva biti potrebna repopulacija ovog područja.

Na području Općine Otok organizirana su četiri mjesna odbora koja obuhvaćaju slijedeća naselja:

Gala, Otok, Ruda, Udovičić, Ovrle i Korita.

1. PROSTORNO PLANSKA DOKUMENTACIJA

Za područje Općine Otok u dosadašnjem razdoblju izrađena je slijedeća prostorno planska dokumentacija:

- **Prostorni plan županije Splitsko dalmatinske**, ("Službeni glasnik Županije splitsko-dalmatinske", broj 1/03, 8/04, 5/05 i 13/07) definira okvirne parametre za širenje građevinskog područja unutar naselja Općine Otok.
- **Prostorni plan uređenja Općine Otok**, ("Službeni glasnik Općine Otok", broj 3/06 i 3/10). Planom su određene namjene i uvjeti uređivanja površina unutar administrativnih granica Općine Otok.

U daljem razvoju veliki značaj ima kategorija zaštite, očuvanja i unapređenja prirodnih, spomeničkih, ruralnih i urbanih vrijednosti prostora temeljenih na kategorijama kvaliteta života i rasta naselja. Naselja svoj razvoj trebaju temeljiti na kontinuitetu urbaniteta, poboljšanju uvjeta života i rada, očuvanju i unapređenju stanja okoliša i stvorenih vrijednosti uz plansko osiguranje uvjeta (povijesnih, prirodnih i društvenih) što tvore naselja kao posebnost.

2. KRITERIJI ZA IZGRADNJU SKLONIŠTA I DRUGIH OBJEKATA ZA ZAŠTITU

"Zakonom o općenarodnoj obrani" (Sl. list SFRJ " br. 21 /82) u bivšoj državi SFRJ je propisana izgradnja skloništa, regulirana tehničkim propisima kao sustav izgradnje zaštitnih objekata, utemeljenim na procjenama zaštite od primjene strateškog - nuklearnog naoružanja, koje bi svojom razornom moći uništilo sve nadzemne objekte, a skloništa su trebala omogućiti preživljavanje u uvjetima RKB zaštite za propisani sedmodnevni - boravak.

U Hrvatskoj je izgradnja propisanih skloništa bila vezana za veće gradove, koji su mogli investicijski i tehnički osigurati izgradnju tehnički zahtijevnih objekata skloništa, dok su manji gradovi i naselja, ostali izvan primjene zakonom propisane - zaštite, a i bez osiguranja bilo kakvog drugog tipa zaštite. Takav sustav koji se općenito pokazao neučinkovitim u - praktičnoj primjeni kao izabrani model zaštite, nije se u bivšoj SFRJ mogao izmijeniti, niti se mogao primijeniti.

Tijekom 1990. godine Republika Hrvatska, Ministarstvo obrane i Stožer civilne zaštite, sagledavajući cijelokupnu političku situaciju pripremili su osnove za realniji pristup problematici zaštite, što je rezultiralo da se 1991.g. izvrše pripreme i učinkovito osiguraju skloništa i zakloni za agresiju koja će uslijediti 1991.g.

Izmjenom Zakona o općenarodnoj obrani (" Narodne novine ", br. 4/91), mijenjaju se i propisi za izgradnju skloništa, sredstva od doprinosa se centraliziraju na jedinstveni račun Ministarstva obrane, tako da se stvaraju pretpostavke za jedinstveni obrambeni sustav Hrvatskog državnog prostora.

Donešen je „Zakon o sustavu civilne zaštite“ ("Narodne novine", br. 82/15), kojim se uređuje sustav i djelovanje civilne zaštite, te prava i obveze tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih i fizičkih osoba, kao i druga pitanja važna za sustav civilne zaštite.

U procjenama Ministarstva obrane, glede ratnih ugroženosti, i dalje ostaje kao pretpostavljena mogućnost primjene taktičkog nuklearnog naoružanja na vitalne ciljeve, te slijedom toga i potreba izgradnje skloništa određene otpornosti u blizini tih objekata.

U ovakvom realnijem pristupu zaštite, koji se potvrdio u Domovinskom ratu 1990-1992., afirmirana je potreba izgradnje zaklona u manjim naseljima i radijacijskih skloništa - kao

svojevrsni tip ekološke zaštite od indirektnog utjecaja radijacijske kontaminacije, uzrokovane bilo ratnim razaranjima ili akcidentima nuklearnih elektrana (Černobil), koji bi imali utjecaja na šira područja, neovisno od mjesta izvora radijacije. U ovisnosti od atmosferskih prilika (radijacijski oblaci), Hrvatsko državno područje je potencijalno ugroženo, što bi moglo u budućnosti dovesti do potrebe višednevnog zaštićivanja pučanstva (trudnice, djeca), u skloništim radijacijske zaštite, koja se na zapadu grade i redovito održavaju.

3. ZONIRANJE PODRUČJA UGROŽENOSTI

3.1. UGROŽENI OBJEKTI

U skladu sa napatkom i posebnim zahtjevima Ministarstva obrane glede ugroženih objekata na području općine otok ugroženi objekt je:

1. HE Orlovac

U grafičkom dijelu elaborata, na karti u mjerilu 1 : 25 000 prikazane su granice ugroženog područja i označen ugroženi objekt.

Područje uokolo ugroženog objekta nije naseljeno, a niti je predviđeno za naseljavanje.

4. MJERE ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI

Zaštita od požara

Temeljne organizacijske postrojbe za zaštitu od požara su profesionalne postrojbe MUP-a i javna vatrogasna postrojba Grada Sinja koja obavlja vatrogasnu djelatnost koja podrazumijeva gašenje požara, spašavanje ljudi i imovine u skladu sa zakonom o vatrogastvu.

U svrhu motrenja područja potrebno je održavati, urediti i opremiti motrilačke postaje na pogodnim prostorima.

Provedba mjera za zaštitu od požara, uz obvezno osiguranje i gradnju svih elemenata koji su nužni za učinkovitu zaštitu od požara prema posebnim propisima i normativima koji uređuju ovo područje.

Zaštita od poplava i bujica

Prilikom planiranja i određivanja budućih građevinskih zona treba utvrditi moguću opasnost od poplava. (Plan obrane od poplava Hrvatskih voda).

Gdje je to moguće zabraniti gradnju u inundacijama (prostor između nasipa i rijeke) te na prostorima koja se nalaze u zoni plavljenja.

U cilju zaštite općine Otok od moguće poplave kod proboja akumulacijskog pribranskog nasipa akumulacijskog jezera HE Peruča uz konzultacije sa stručnjacima Hrvatskih voda, iznaći mogućnost i prostor da se utvrde mjere u svrhu smanjenja opasnosti i šteta koje bi prouzrokovao poplavni val.

Prema iznijetim procjenama, kod proboja pribranskog nasipa akumulacijskog jezera, najveći vodostaj očekuje se kod mostova na rijeci Cetini te se u tom području očekuje i izlivanje Cetine i moguća poplava na području općine Otok. U suradnji sa Hrvatskim vodama utvrditi konkretne mjere koje treba poduzeti na samom koritu rijeke Cetine u navedenom kritičnom području (produbljivanje korita koje je sve pliće zbog dugogodišnjih nanosa šljunka što se vidi za vrijeme niskog vodostaja) te uređenje obale njezinim učvršćivanjem i podizanjem na kritičnim točkama. Utvrditi gdje su to kritične točke mogućeg izlivanja vode i iz kojih pravaca

prijeti opasnost općini Otok, te iznaći mogućnosti njenog preusmjeravanja u cilju sprječavanja poplave stambenog naselja.

Zaštita od potresa

Općina Otok se nalazi u području IX stupnja potresne zone MCS skale.

Do izrade odgovarajuće karte seizmičkog rizika projektiranje i građenje novih građevina mora se provoditi sukladno postojećim kartama. Kada se gradnja planira uz područja već izgrađenih objekata za koje postoji izrađena lokalna mikrorajonizacija, tada se ti podaci mogu rabiti za potrebe buduće gradnje. U nedostatku mikrorajonizacije cijelog područja, kod izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola za građevine od posebne važnosti, potrebno je zahtjevati izradu mikrorajonizacije uže lokacije same građevine.

Prilikom izgradnje novih građevina potrebno je objekte graditi na način da je njihova međusobna udaljenost minimalno $h/2$, gdje je h visina objekta.

Kod rekonstruiranja postojećih građevina, izdavanje akata o građenju treba uvjetovati ojačavanjem konstrukcije građevine sukladno važećim zakonima, propisima i normama. U prostornoj dokumentaciji užeg područja potrebno je izvršiti analizu utjecaja potresa na vitalne građevine visokogradnje i niskogradnje koji nisu građeni po suvremenim propisima i normama protupotresne gradnje.

Zaštita od suše

Radi smanjenja eventualnih šteta od posljedica suše, potrebno je sagledati mogućnost korištenja raspoloživih kapaciteta vode iz rijeke Cetine, rijeke Ovrlje i rijeke Rude, te je stoga nužno izgraditi sustav navodnjavanja okolnih poljoprivrednih površina da bi se posljedice od suše svele na minimum.

Tehničko-tehnološke katastrofe izazvane nesrećama u gospodarskim objektima

Unutar granice obuhvata Općine Otok nema gospodarskih subjekata koji koriste ili proizvode opasne tvari.

Eventualni prijevoz opasnih tvari kroz područje Općine Otok treba usmjeriti izvan stambenih naselja, te pratiti kretanje i distribuciju istih putem nadležnih institucija i obavezno poduzeti preventivne mjere zaštite.

Zaštita od epidemije

Obzirom na mogućnost pojave zaraznih bolesti životinja i ptica na području općine Otok a u cilju sprječavanja njihovog daljnjeg širenja na ostale životinje i ljude, u prostorne planove ugraditi zakonske propise koji utvrđuju granice i udaljenosti farmi za intenzivni uzgoj životinja u odnosu na naselje i u odnosu na druge farme u blizini. Isto tako potrebno je oko objekta farme ostaviti dovoljno prostora za stvaranje dezinfekcionih barijera u slučaju potrebe. Na području općine nadležne ustanove, u slučaju opasnosti od pojave određenih bolesti, svakodnevno moraju pratiti stanje i po potrebi poduzimati propisane mjere za izolaciju i suzbijanje bolesti.

Sklanjanje stanovništva

Sukladno Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiraju i uređivanju prostora ("Narodne novine" br. 29/83, 36/85, 42/86 i 31/91) i Pravilniku o tehničkim normativima za izgradnju zaklona (Sl. list SFRJ 31/75), Općina Otok je dužna osigurati uvjete za sklanjanje građana.

5. NAPUTAK ZA PRIMJENU KRITERIJA I ZAKONSKIH PROPISA KOD IZDAVANJA DOZVOLE ZA GRAĐENJE

5.1 . PRIMJENA KOD IZRADE PROSTORNO PLANSKE DOKUMENTACIJE

"Zakonom o prostornom uređenju ("Narodne novine" br. 153/13), propisana je obveza izrade planova, a "Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora ("Narodne novine" br. 29/83, 36/83, 42/86 i 31/91), propisan je sadržaj prostorno planske dokumentacije za sve vrste prostornih, generalnih i detaljnih planova, a glede ugradnje mjera zaštita i rješenja obzirom na sklanjanje.

Propisani stupanj zaštite se određuje temeljem primjene „Zakona o sustavu civilne zaštite“ ("Narodne novine", br. 82/15),

Ovim elaboratom je, temeljem naprijed navedenih zakonskih propisa i raspoloživom prostorno-planskom dokumentacijom, određen i propisan stupanj zaštite za ugrožena područja Općine Otok koji će biti osnova nadležnom državnom tijelu za poslove prostornog uređenja, da prilikom izdavanja dozvola za građenje može propisati uvjete glede gradnje propisanog tipa zaštitnog objekta.

U svim naseljima Općine Otok, neovisno o stupnju ugroženosti, nova izgradnja se vrši na način da se zadovolje urbanističke mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređenju prostora, među kojima se izdvajaju mjere koje treba primijeniti:

- mjere zaštite od potresa;
- mjere zaštite od poplava i bujica;
- mjere zaštite od požara, eksplozije, prometnih udesa i sl.;
- između građevina osigurati udaljenost za prolaza vatrogasnog vozila i zaštitu od rušenja, te osigurati druge propisane mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti.

5.2. PRIMJENA KOD IZDAVANJA LOKACIJSKE DOZVOLE - UVJETI ZA IZGRADNJU ZAŠTITNIH OBJEKATA

Nadležni organ za prostorno uređenje, je dužan kod izdavanja dozvole za građenje, prema Zakonu o prostornom uređenju, između ostalog propisati obveze investitora od značaja za izgradnju i uređenje građevinske parcele.

Ovim elaboratom su usvojeni tipovi zaštitnih objekata, koji su usklađeni sa važećom regulativom, kako je navedeno, a koje će nadležni organ uvjetovati lokacijskom dozvolom - ovisno o lokaciji i veličini objekta.

Zakloni se grade u svim zonama u kojima je obvezna gradnja objekata za sklanjanje stanovništva prema slijedećim uvjetima:

5.3. UVJETI ZA IZGRADNJU ZAKLONA

Zakloni se grade u naselju Otok gdje se osigurava zaštita stanovništva u zaklonima.

Zakloni se izvode prema Pravilniku o tehničkim normativima za izgradnju zaklona ("Narodne novine" br. 31/75).

Zaklon je dvonamjenski prostor koji u mirnodopskoj uporabi ima funkciju pomoćne prostorije (ostave, radione, hobi prostor, konoba ili slično), a u slučaju potrebe postaje zaklon.

Preporuča se da za slučaj predviđene potrebe zaklanjanja ovaj prostor bude opremljen tako da pruži minimalne uvjete za višednevni boravak (sanitarni čvor, rezerva hrane i vode, priručna oprema za spašavanje, priključnice RTV i telefona i slično).

Zaklone u zemlji je potrebno hidroizolacijom osigurati od vlage, a preporuča se i termička izolacija prostorije, glede sveukupnih uvjeta boravka.

6. IZRADA PLANA MJERA ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI

U zonama propisane izgradnje zaklona, za dijelove naselja za koje se izrađuje detaljniji plan kao i za veće i složenije objekte (proizvodno-poslovni kompleksi, objekti društvenog standarda i sl.), potrebno je izraditi elaborat "Plan mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti". Navedeni elaborat bi zajedno sa stručnom podlogom (programskom skicom) činio temelj za ishođenje dozvole za građenje. Elaboratom je potrebno procijeniti broj potrebnih sklonišnih mjesta, zone rušenja i druge mjere propisane "Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora" ("Narodne novine" br. 29/83, 36/85, 42/86 i 31/91).

Prema planu mjera zaštite zakloni se grade u najpogodnijem ukopanom dijelu građevine.

Prilikom ishođenja dozvole za građenje, uvjeti za zaklone se daju kao izvadak iz "Plana mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti" - za konkretnu lokaciju, a sadrže:

- kapacitet (broj sklonišnih mjesta),
- otpornost (kPa) i drugu namjenu zaklona,
- dok su svi ostali elementi sadržani u navedenom "Planu mjera - zaštite...." i u tehničkim propisima temeljem kojih je izrađen Plan i tehničkim normativima temeljem kojih se treba projektirati zaklon.

Obavezno je projektirati dvonamjenske zaklone, tako da se isti prostor može u miru koristiti, a druga namjena se utvrđuje u ovisnosti od potreba investitora, tehničkih mogućnosti mikrolokacije, inventivnosti i iskustvu planera izradivača navedenog "Plana mjera zaštite...".

KORIŠTENA DOKUMENTACIJA

- Prostorni plan uređenja Općine Otok, („Službeni glasnik Općine Otok", broj 3/06 i 3/10).
- Zakon o prostornom uređenju, NN 153/13 i Zakon o gradnji, NN 153/13.
- Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za Općinu Otok i Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Općine Otok (Klasa: 810-03/10-01/04; Urbroj: 2175/04-01-10-1 od 10. rujna 2010 godine).
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora, NN 29/83, 36/85, 42/86 i 31/91.
- Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju zaklona (Sl. list SFRJ 31/75).

B / GRAFIČKI DIO

C / PRILOG
